

1939.

Pčasí

a polm

práce

Z prvu mrazilo, ale 9. I. nastala obleva; Byvala mlha i dešt. Až začátkem února se ochladilo, 19. II. napadl nový sníh a střídavé mrazy trvaly do března. Jiště v polovici března sněžilo a chladno bylo do 24. Pak po deštích se oteplilo a před půlí dubna se selo. Ochlazem od 15. do 22. IV. zdrželo práce polmí. 25. dubna zakvetají tršnice, brambory se dosazely první týden v květnu. Většina měsíce chladná, časté deště, až ke konci se vycáslilo a 5. června za pěkného počasí nastává už jedině senoseč. V druhé polovici června časté bouřky, přeháňky, což trvá do 10. července. Pak se oteplilo a 23. začínají žně. Po dešti 25. VII. trvala pěkná pohoda do 12. srpna, kdy bylo xhruba po žních. V druhé polovici srpna časté deště, do 13. září teplo a sucho, nato přeháňky. 28-30. IX. první mrazy. V říjnu zprvu teplo a vlhko, 27. první sníh, který ovšem pšel. Polmí práce vaxly, selo se i po Věech psatých, kdy trval mírný podzim; teprve 20. XI. byly mrazy. Oračky se dokončily až v prosinci, ale od polovici trvá mírná zima až do Vánoc. Po malé oblevě na Štěpána řádně přituhlo a napadl sníh. —

Po novém roce nastalo v politice poměrně uklidnění, ale státoprávní vývoj

nebyl ukončen. Byly to poměry na Slovensku, jež se 14. března prohlásily za nezávislé. Hned na to ohlášena cesta presidenta Háčky do Berlína, a 15. III. ráno oznameno radio, že Čechy a Morava budou obsazeny německým vojskem. Tato novina byla také v obci hned ráno vybuchována. V Jaroměřicích samých vojsko nebylo. V létě se stupňovalo napětí Německa s Polskem, což vedlo posléze k ozbrojenému konfliktu (1. září) a konečně k válce s Francií a Anglií.

Politický

vojny

válka

Obyvatelstva samého se dosud válka citelně nedotkla, ovšem kromě nutných důsledků válečného hospodářství. Od 28. září se hlavně pozivatinu prodávaly na lístky, v půli provincie byly rozděleny lístky odevní, byla smezena spořičba benzínu a pod. Na počátku brj, bylo nařazeno ztemnění, jež bylo tentokrát opravdové.

V Jaroměřicích prošly během roku dvě vlny velkého nakupování. V půli března a ke konci srpna a v září. Kromě potravin byla šamňka po textiliích, jež se kupovaly i do zásohy. —

Dne 26. února zvolen starostou Frant. Dosedla, rolník, c. 96 (20 hlasů z 23), a od 14. dubna uskutečňoval. Za Fr. Kovnera, jež se vzdal člena v obecním zastupitelstvu, nastoupil Jan Macherle, stolar, c. 84. a za K. Finsterte (dříve komunistu) H. Dračka c. 87.

Obecní
správa

Nové
hranice
obce

Dne 14-17 ledna byla rozhraničovací pochůzka po nových hranicích. Za obec se zúčastnil úřadující náměstek Fr. Láčka, a Tomáš Čuján (č. 97); delegaci okresního úřadu vedl O. Jurčík; komisi byla doplněna zástupci německými a občany, kteří se přišli podívat. Hranice byla určena, pokud je nám známo, na staré nedoplněvané (topografické) mapě čarou na rozmezí mezi lesem a polem. Tak se stalo, že v obci zůstaly jen ty lesní plochy, které byly zahrnuty v nedávném case a kteréžto změny nebyly v mapě doplněny, t. j. část obecního lesa a les biskupického velkostatků na Věhlicích. Také u Věhliců hranice něco málo ustoupila, takže nedosahovala přímo k obecním posledním chaloupkám.

Ole úředního zjištění odstoupeno z katastru obce Jaroměřice:

lesa	1014'1302 ha	skat. výnosem	9.704'10 zl.
ostatních	24'7315 "	" "	181'92 "
celkem	1038'8617 ha	" "	9.886'02 zl.

Jiných změn hranic se nedosáhlo, ačkoliv i později se ještě hovořilo, že majitel lesního velkostatků Dr. Zeman za lesy jaroměřické nabízel jako kompenzaci les Zadní horu v katastru Maloměř - Bělá.

Voda z pramenní v Plučimínách byla znovu zaslána k bakteriologickému

vysvětlím (z části na popud N. L.), a tento-
krát se balat. coli neobjevily. Úřady
postoupily vodovodní projekt úřadům ně-
meckým do Liberce. Dne 9. XII. byla komise,
při níž zástupce úřadu pro vodní hospo-
dářství v Lúmpertu (pověřený z Liberce)
proti oděru vody z Plučénu, tedy z ú-
zemí německého, celkem nic neměl. Pi-
semné vyřízení dosud nedošlo.

Vodovod

Vě sporu o hranice u Jevíčka se
dobromady nic nestalo. Jen v prosinci
komisari pro agrární operace vyzval obec,
zda by se nechtěla z Jevíčkem dohodnout.
Jaroměřice zdůraznily své stanovisko,
ale oxnámily, že jím ochotny jednat.

Hranice

u Jevíčka

Z jara se počala stavět autostra-
da, na jejíž nejbližší úseku (za Jevíčkem)
jím asi 4 km. Tu našli zaměstnání i
dělníci jaroměřičtí. Pracovalo se se dne v
noci. Někteří dělníci odjeli na práci do
Německa. Kromě zimních měsíců nezaměst-
naných téměř nebylo.

Zaměstnanost

Školka na národní pomoc vynesla
na hotovosti 2.560 Kč, v darech proživateli
1375 Kč, dohromady 3.935 Kč.

Po rozpuštění politických stran byl pro-
veden nábor do Národního pronučerství.

N. S.

K 1. květnu se přihlásili všichni kromě ně-
kolika málo. Vedoucí, učitel Alois Hloušek,
svolal první schůzku osmičlenného výboru.

na 7. května. Jako první počín N. Š. xáronem
s obcí se prováděl "žden čistoty". Něco se
spravilo, ale proti těm, kteří přivodili zavad
dal, se nezakročilo.

Uprava
cesty

Z popudu N. Š. se upravovala cesta
od č. 39. po návsi k č. 53. v délce 230 m.
Do vytyčeného směru, jenž byl pokračováním
úpravy z r. 1938, se vrátil stěrk potociční s
cesta měla být upravena jako obecní silnice.
Louredel na tomto pořadí, a i někteří vada-
lenejší, slíbili potahy nebo příspěvek v
penězích, obec věnovala 2.000 Kč, někteří
dobrovolně pracovali, jako členi učitelského
sboru. Ale práce začala až po penězích, a
někteří majitelé potahů, ač v slibování
horliví, neměli nikdy čas a svou neoch-
tou podržovali i ostatní. Po zimě byla pře-
ce na poli, takže úprava se do zimy nedo-
končila, ač mnoho nescházelo.

6. III.

6. března o 7. hod. večer shromáždili
se občané u pomníku padlých k oslavě
památky Masarykovy. Krátce promluvil
ředitel měst. školy J. Medrlik.

Zábavy
divadla

V masopustě pořádaly plesy: Sportov-
ní klub, Sokol, strana práce, Orel, sbor lesní-
ský a finanční strážníci. Tento poslední
jako novinka byl zolařt hojně navštíven.
Divadlo bylo jen jedno. Orel zahral dne
26. prosince kus od R. Branalda: Princery
z fabricky. - Kino promítlo příběhem

roku celkem 48 filmů, z toho 18 českých. Dobrou zaměstnanost bylo cítit i v návštěvě.

V druhé polovině ledna vypukla nákaza chřipky, ale měla celkem mírný průběh. V červenci se vyskytly 2 případy tyfu. Podlehl mu spoluhajitel podhájského mlýna Karel Zahradník, v brněnské nemocnici. Byl pochován ve Vanovicích 26. VIII. V obci zemřelo během roku celkem 28 osob, narozených bylo

Nákazy

Dne 7. ledna navštívil řed. Medrůk znovu inspektorát v České Třebové, a po vánočních prázdninách počalo pravidelné vyučování. Škola je umístěna prozatím: jedna třída a školní kuchyně je v t. xv. nové škole, po jedné třídě v č. 104 (bývalá stol. dílna), v č. 34 (nový sál v hostinci Hrubové), v obecní kanceláři a v obecní škole. — Na začátku května vešlo ve známost, že se v úřadech schybuje k rozhodnutí o existenci žaroměřické měšťanky, a že ti, kteří žaroměřicům nepráh, pracovali dál. Tu se akce energicky chopila místní organizace M. S. s redoucími M. Hlouškem. V sobotu 13. května volala schůze M. S. do sálu kina, kde učitel M. Hloušek vyložil, jaké jsou poměry, a že je třeba vlastní svépomoci porazit onen důvod, že žaroměřice nemají peněz na novou budovu (která je potřebná, neboť dosavadní umístění je nouzové).

Měšťan-
ská

škola,

akce

M. S.

Vyřval přítomně k upisování darů buď v peně-
 zích, práci, materialu, potazích a pod. Vyř-
 va měla úspěch, a dobře působilo usnesení vy-
 boru jednoty Škola z 12. května, že věnuje na
 stavbu 20.000 K, a později dle možnosti ještě
 30.000 K, bude-li při škole řádná tělocvična,
 v níž spolek bude moci cvičit. Vyrokytly
 se i úpisy několikatisícové, a v několika
 dnech bylo přislíbeno peněz, práce, potahů,
 dřeva a pod. v ceně 400.000 K. S tímto vy-
 sledkem odjela 19. května deputace (starosta
 Fr. Dosedla, učitel M. Hloušek z Jaroměřic a
 starosta Jan Čiha z Ustohrma) na okresní úřad
 do Brskovic, kde byla nálada dost zdrželivá,
 a odtud hned do Brna k zemské šk. radě.
 Tam už byl připraven koncept zprávy pro
 ministerstvo do Prahy. Zpráva nebyla pře-
 snívána. Proto deputace přišla v pravý čas,
 podala potřebné informace a tak xpusobi-
 la, že návrh ministerstva byl změněn.
 Ještě 23. května následovala cesta do Prahy k
 ministerstvu školství (Dosedla Fr., Hloušek M.,
 Čiha J. z Ustohrma), kde pro přání Jaroměřic
 měli vetu porozumění. Počátkem června
 přišlo do Jaroměřic rozhodnutí min. školství,
 jímž povolilo přenesení st. chovnické měst.
 školy z části do Jaroměřic a z části do Kladek.
 (M. šk. č. 73.130/39 ze dne 26. V. 1939). - Dne
 20. července bylo ještě na okresním úřadě ko-
 misionální jednání o nové obvodě. Opět se

jednání

u

úřadu

uplatňovaly peněžní důvody, ale nakonec jed-
ním vyšlo průměrně. Z Jaroměřic byli pří-
tomni: starosta F. Dosedla, ředitel měšťanky
F. Medrka, řidiči učitel Jar. Fidler, učitel
M. Hloušek, za Krbno starosta J. Čiha a
správce školy B. Schneider.

Učitelský sbor tvořili: ředitel František
Medrka z Jaroměřic, učitele Bohumír Dajný
z Konic, Vladislav Geris z Malomína, prof.
Štěpán Dvořák z Brna-Zídelnic, učitelky
Božena Gerisová roz. Valentová z Jevíčka,
Jaroslava Rysová z Jevíčka, Marie Krysťofová
z Doksavic u Uh. Brodu, Miroslava Loučková-
-Ondráčková z Jihlavy, od 6. března učila na-
boženství Lud. Navrátilová z Jaroměřic.

Učitelé

Po prázdninách odešli: prof. Št. Dvořák,
M. Loučková. Nově byli ustanoveni:
učitelka Marta Voudrová z Jevíčka, která
tu učila jen do října a vystřídala ji
Zof. Bednářová, a učitel Bedřich
Schneider z Jaroměřic (od 20. X.).

Ke škole měšťanské přidružena je ma-
teřská školka. Umístěna byla po vánocích
v budově patřící velkostatkovi B. T. Taxise
z Biskupic, jenž k užívání k tomuto
účelu svolil. Ale místnost příliš nevy-
hovovala, a proto se školka přestěhovala
začátkem února do sálu v hostinci B.
Beyera. Školce byla přidělena učitelka
Anna Tejrychová z Broumova, později

jako druhá Purčová Hedvika. Po prov-
dání opustila službu a místo ní ustanov-
ena Poláková Ludmila.

Náboženství učila po prázdninách
Metod. Marková z Vel. Opatovic, zeměské
ruční práce od listopadu Navrátilová
Ludmila z Jaroměřic.

Na obecné škole byl ustanoven
definitivní učitel Alois Hloušek z
Jaroměřic (od 15. března), a Miro-
slav Dosedla z Úsobrna jako přespo-
četný (od 1. dubna). Po prázdninách
chodily do obecné školy 202 dětí a
při I. a V. třídě byly pobocky.

Obecní knihovna měla koncem
roku 1178 svazků. 130 čtenářů si vy-
půjčilo celkem 1356 knih.

V březnu, když byla otevřena celni
služba Biskupice - Jaroměřice - Lubičův, byl
v Jaroměřicích zřízen celní úřad. Zařizoval
jej respicient Jos. Haupt, po zařizení byl před-
nostou inspektor Jos. Pfeifer z Jaroměřic. Cel-
ní budky byly u hranic k Biskupicím a u
na nádezu u kříže směrem k Lubičovu.

Přednost oddělení fin. stráž. vr. resp. Putner,
byl přeložen a na jeho místo ustanoven resp.
Jos. Šatava, jenž už u oddělení byl přidělen.
(21. září 1939).